

Militaire Inlichtingendienst
Afdeling Koninklijke Landmacht
Bureau B1

ex 3 van 19 exn

CINTSUM nr 13

Plaats: 's-Gravenhage
Dtg : 021540Apr90
Nr : B1/47/90/C
Bijln : 1 (een)

MID	
Nr.: D15/90/059/1567	
In: 3 APR. 1990	
Verzonden in:	CODE NR.
	12.13.1

1 Situatie/Verwachtingen

a. Spionage

(1) Huidige toestand: Geen bijzonderheden

(2) Verwachtingen : Geen bijzonderheden

b. Subversie

(1) Huidige toestand: - Het VAK-mobiel heeft besloten de maandelijkse sirene-maandagen wederom in te voeren en voor langere tijd op een zelfde plaats te houden. In eerste instantie is de keuze gevallen op DAF Special Products te Geldrop i.v.m. de levering van materiaal aan Turkije. Startdatum was maandag 2 april 1990, aanvang 12.00 uur. Voor deze dag was eerst twee uur durende manifestatie bij de toegangspoort gepland. De bedoeling was dat men zich hierbij rustig zou gedragen. Bij volgende gelegenheden wil men toewerken naar een blokkade. Na afloop van de rustig verlopen sirene-maandag actie bij Daf SP werd bekend dat aldaar een bekende activist, die eerder had weten te ontvluchten uit zijn gevangenschap, weer is aangehouden.

(2) Verwachtingen : - Op 4 april a.s. bestaat de NAVO 41 jaar. Er zijn geen aanwijzingen dat er iets tegen ondernomen zal worden, hoewel dit zeker niet uit te sluiten is.
- Het VAK mobiel heeft haar volgende actieperiode aangekondigd, nl. van 13 t/ 20 april a.s. in de regio Brunssum. Voor deze periode zijn acties aangekondigd tegen militaire objecten in deze regio, waarbij niet uitgesloten is dat daarbij ook objecten voorkomen die over de grens met België cq West-Duitsland liggen.

Algemeen

Als bijlage bij dit Cintsum het boekwerk
je "De anti-militaristische dreiging
tegen de Krijgsmacht". Voor vragen of
toelichting hierover kan contact worden
opgenomen met Sie Veiligheid tlf.
070-3165817.

c. Sabotage

(1) Huidige toestand: Geen bijzonderheden

(2) Verwachtingen : Geen bijzonderheden

d. Terrorisme

(1) Huidige toestand: Geen bijzonderheden

(2) Verwachtingen : Geen bijzonderheden

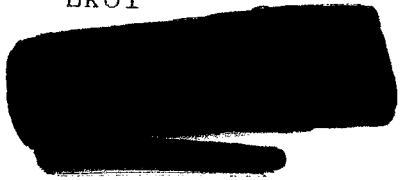
2. Conclusies en aanbevelingen

a. Spionage : Geen bijzonderheden

b. Subversie : - M.b.t. de sirene-maandagakties bij DAF
Special Products moet rekening worden
gehouden met een voorlopig maandelijks
terugkerende activiteit aldaar, waarbij
de aktie op een zeker moment over kan
gaan in het hinderlijk blokkeren van de
toegangspoort tijdens een bepaalde
periode van de dag.
- Gezien de oproep tot het plegen van
akties bij militaire objekten in en rond
Brunssum voor de periode 13 t/m 20 april
a.s., is het aan te bevelen voor deze
periode extra aandacht te besteden aan de
beveiliging en bewaking van militaire
objekten in deze regio.

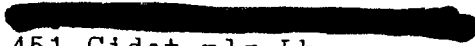
c. Sabotage : Geen bijzonderheden

d. Terrorisme : Geen bijzonderheden

Hoofd bureau B-1
Lkol

Verzendlijst CINTSUM

Exemplaarnummer

HMID/KL-B	:	1
PHMID/KL	:	2
HSV MID	:	3
G2 NTC	:	4
Staf 1LK sektie G2	:	5
G2 NLC	:	6
C 111 Cidet	:	7
C 449 Cidet	:	8
C 450 Cidet	:	9
C 451 Cidet	:	10
HSMID Oplri CI	:	11
HOpn/LaS	:	12
HMID/KM-B	:	13
HMID/KLu-B	:	14
PHMID/KL-B	:	15
HBur. Bijz. Dienst Staf KMar	:	16
	:	
451 Cidet plg Lb	:	17
Reserve	:	18 en 19

[REDACTED]

MILITAIRE INLICHTINGDIENST
AFDELING KONINKLIJKE LANDMACHT
BUREAU B1

Bijlage bij CINTSUM 13
Datum: 2 april 1990

DE ANTI-MILITARISTISCHE DREIGING TEGEN DE KRIJGSMACHT

[REDACTED]

DE ANTI-MILITARISTISCHE DREIGING TEGEN DE KRIJGSMACHT

1. INLEIDING

Anti-militarisme is sedert een 20-tal jaren een bekend verschijnsel in Nederland. In de loop van die periode heeft de anti-militaristische beweging zich op verschillende wijzen georganiseerd en gemanifesteerd. Ook de aanhang van deze beweging kende in de tijd sterke schommelingen.

De eerste aanzet tot een anti-militaristische beweging vond plaats in 1967 toen in het toenmalige kamp Vledder door een aantal gewetensbezwaarden de Bond voor Dienstweigeraars werd opgericht.

Dit eerste initiatief, waarvan de activiteiten overigens beperkt bleven tot belangenbehartiging van dienstweigeraars, werd in de jaren 1970 en 1971 gevolgd door de oprichting van respectievelijk de Bond voor Dienstplichtigen en de Vereniging Dienstweigeraars.

De Bond voor Dienstplichtigen (ook wel de "witte BVD" genoemd) stond qua opvattingen lijnrecht tegenover de Vereniging Dienstweigeraars (VD). De Bond voor Dienstplichtigen wilde via bewuste intrede in het leger d.m.v. gerichte activiteiten de krijgsmacht van binnenuit ondermijnen. De Vereniging Dienstweigeraars daarentegen weigerde elke medewerking aan het leger en koos voor ondermijning van de krijgsmacht van buitenaf.

Als gevolg van de intredepolitiek van de Bond van Dienstplichtigen verkreeg men na enige tijd sleutelposities binnen de soldatenvakbond VVDM (opgericht in 1967) waardoor ook deze organisatie gedurende enige tijd een anti-militaristisch stempel kreeg.

Als zijtak van de Vereniging Dienstweigeraars ontstond in 1974 een nieuwe groepering die zich Onkruit noemde.

Deze groepering trachtte relaties aan te geven tussen de krijgsmacht, de groot-industrie en de Staat.

Door bezetting en inbraak verkregen zij soms vertrouwelijke informatie die vervolgens openbaar werd gemaakt. Het succes van de methodes van Onkruit stond aan de basis van de oprichting van de latere Basisgroepen tegen Kerngeweld en Militarisme.

Aan het eind van de 70-er en begin 80-er jaren hielden de Bond van Dienstplichtigen en Onkruit op te bestaan. Een aantal activisten uit de twee groeperingen bleef echter werkzaam in het anti-militarisme en wel bij REBEL, de politieke jongerenorganisatie van de Socialistische Arbeiders Partij (SAP) en bij het Anti Militaristies Onderzoeks Kollektief (AMOK).

In deze tijd begint de opkomst van de zg. Beweging en we zien dan ook allerlei anti-militaristische groeperingen ontstaan. Deze groeperingen zijn voor wat hun activiteiten betreft min of meer onder één noemer te brengen en kunnen worden aangeduid met de term Anti-Militaristische Beweging (AMB).

In het vervolg van dit stuk zal worden getracht de gradaties aan te geven die er bestaan in de dreiging vanuit de anti-militaristische beweging tegen de krijgsmacht. Getracht wordt een indeling te maken naar activiteiten, filosofie en aanhang van de verschillende groeperingen en geprobeerd wordt hun invloed op het functioneren van de krijgsmacht aan te geven.

Tot slot zal getracht worden aan het geheel conclusies te verbinden.

De totale opzet van het stuk zou de basis kunnen zijn voor aanbevelingen betreffende algemene zowel als specifieke beveiligingsmaatregelen bij de krijgsmacht.

2. DEFINIERING VAN UITINGSVORMEN VAN ANTI-MILITARISME.

Om het potentieel van en de mate van dreiging van de verschillende groeperingen t.o.v. de krijgsmacht vast te stellen kunnen we het navolgende grove onderscheid maken tussen de specifieke groeperingen. Naderhand zal worden ingegaan op de meer specifieke kenmerken van alle in Nederland aan de orde zijnde groepen.

Te onderscheiden zijn :

- a. vreedzame groeperingen. (men aksepteert in grote meerderheid de democratische spelregels; men pleegt slechts storen en ludieke akties).
- b. geweldloze groeperingen. (men neemt wetsovertreding op de koop toe; men hanteert burgerlijke ongehoorzaamheid; in het uiterste geval kan men onbedoeld personen in gevaar brengen beperkte schade toebrengen aan materieel is akseptabel).
- c. gewelddadige groeperingen. (men brengt met voorbedachten rade schade toe aan materieel en aksepteert het risico van menselijke slachtoffers; wetsovertreding is regel).
- d. terroristische groeperingen. (men is bereid tot het gebruik van alle tot de beschikking staande middelen ter verwezenlijking van het doel; gebruik van (dodelijk) geweld tegen personen en materieel is regel).

De grenzen tussen de verschillende afgebakende groeperingen verlopen vloeiend, vooral bij interregionale en nationale protestbijeenkomsten of grote demonstraties vermengen de groepen zich om zich vervolgens eventueel als autonoom blok binnen dergelijke activiteiten te manifesteren.

3. NADERE BESCHOUWING VAN DE ANTI-MILITARISTISCHE GROEPERINGEN.

a. Vreedzame groeperingen.

1. Doelstelling:

Het nastreven van resultaat op het gebied van min of meer 1 van elkaar staande politiek geladen onderwerpen zoals kernenergie en (nucleaire) bewapening, ontwapening, laagvlieg oefeningen, militaire oefeningen, oorlogsvoorbereiding en de wapenwedloop in relatie tot de milieuproblematie en de 3e Wereld.

2. Deelnemers:

- Interkerkelijke groeperingen
- vakbondsorganisaties
- beroepsgroepenorganisaties
- vrouwenorganisaties
- officiële politieke organisaties en partijen

3. Actievormen:

- vreedzame demonstraties
- gebruik van de media
- pamflettenakties
- sit-down akties en wakes
- aanbieden van petitities

4. Beschouwing:

De vreedzame groeperingen zijn, afhankelijk van aansprekende aktie-items, in staat om grote groepen sympathisanten te mobiliseren. De akties zijn vaak beperkt qua thema en zijn naar tijd en plaats begrensd.

De invloed van de activiteiten van deze groeperingen op het functioneren van de krijgsmacht is slechts zeer beperkt. De activiteiten van deze groeperingen hebben geen meetbaar effect op de motivatie van Defensiepersoneel. Wel is enige invloed te konstaten op de houding van dienstplichtigen vooral vóórdat zij moeten gaan opkomen.

b. Geweldloze groeperingen.

1. Doelstelling:

- aktief verzet tegen de wijze waarop de huidige (internationale) samenleving is georganiseerd en functioneert.
- men tracht maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen door aandachtvestiging, beïnvloeding en pressie.
- men richt zich hierbij ondermeer op de navolgende deelgebieden: veiligheidspolitiek, milieu, ontwapening, kernenergie, apartheid, racisme en 3e Wereldproblematiek.

2. Deelnemers:

- delen van de kerkelijke vredesbewegingen
- delen van de milieubeweging
- delen van de anti-militaristische beweging
- delen van de anti-kernenergiebeweging
- delen van anti-apartheids- en anti-racismebewegingen
- delen van de 3e Wereldebeweging

3. Actievormen:

- nieuwe vreedzame groeperingen, bovendien:
- blokkades van militaire objecten
- knip-, plak- en kladacties
- lichte vernielingsacties

- overige akties waaronder sloten dichtkitten, stinkbommen, vastketenen, nepbrieven, ballonnen/vliegers oplaten nabij start- en landingsbanen, bommeldingen, landingslichten vernielen/ontvreemden etc.
- diefstal van goederen en documenten
- bezettingen

4. Beschouwing:

In Nederland heeft de krijgsmacht voornamelijk te maken met akties georganiseerd door één of meerdere van deze groeperingen.

Genoemde groeperingen zijn in staat om tijdelijk en plaatselijk een beperkt aantal (in de regel < 100) sympathisanten te mobiliseren die het funktioneren van de krijgsmacht nadelig kunnen beïnvloeden.

De achtergronden van de aktievoerders en de ter beschikking staande aktievormen maken het aantal mogelijke doelen bij de krijgsmacht nagenoeg onbeperkt. (statische objekten, oefening en en verplaatsingen, tentoonstellingen, Defensie-orderbedrijven en (semi)-staatsbedrijven die een rol spelen bij de mobilisatievoorbereiding).

Bij de opzet van hun akties maken de groeperingen gebruik van de sensatiezucht bij de media met als gevolg een vaak buiten proportionele publiciteit.

Slechts ten koste van grote infrastrukturele investeringen en/of personele inzet (met inbegrip van politie) is het mogelijk om fysieke en publicitaire schade aan de krijgsmacht te beperken en/of te voorkomen.

c. Gewelddadige groeperingen.

1. Doelstelling:

- aktief verzet tegen de wijze waarop de huidige (internationale) samenleving is georganiseerd en funktioneert.
- men tracht op gewelddadige wijze veranderingen in het maatschappelijke systeem te bewerkstelligen.
- men is niet bereid concessies te doen en richt zich hierbi ondermeer op de navolgende deelgebieden: de krijgsmacht als beschermer van het huidige maatschappelijke systeem, de krijgsmacht als geldverslinder ten koste van bv. de minima en de ontwikkelingshulp en de krijgsmacht als milieuvriendelijk instituut.

2. Deelnemers:

- christen-anarchistische individuen
- autonomen
- radikale individuen in de milieu-, uitkeringsgerechtigden-, 3e Wereld- en anti-militaristische beweging
- delen van de anti-imperialistische beweging
- relzoekers zonder direkt politieke achtergrond

3. Aktievormen:

- doorsnijden benzineslangen
- brandstichting
- omzagen (zend)masten
- vernielen remleidingen
- versperren wegennet d.m.v. (brandende) obstakels
- demonstraties/blokkades met een ernstig verstorend/gewelddadig karakter

4. Beschouwing:

Genoemde deelnemers zijn veelal in kleine vriendenclubs vertegenwoordigd en daardoor voor de overheid tamelijk ongrijpbaar. Zij opereren in kleine groepen en zijn daardoor in staat tegen bijna elk doel een aanslag te plegen. Menselijke doelen vallen daar niet onder, maar men accepteert wel het risico dat er slachtoffers kunnen vallen. Extra aanslag-gevoelig zijn niet bewaakte, afgelegen doelen zoals verbindingsmasten, pijpleidingen, mobilisatiecomplexen en hewegennet. Leden van deze groeperingen proberen zoveel mogelijk het risico van ontdekking te vermijden en treden derhalve konspiratief op.

Relzoekers en autonomen maken ook gebruik van grootschalige vreedzame en geweldloze demonstraties om vanuit deze menigte bv vernielingen aan te richten bij langs de route gelegen doelen of lopende oefeningen te verstoren.

In het algemeen zal de krijgsmacht slechts naar tijd en plaats beperkt hinder kunnen ondervinden van acties vanuit deze groeperingen.

Ernstige verstoringen in het functioneren van de krijgsmacht zullen slechts dan kunnen plaatsvinden wanneer men erin slaagt om belangrijke logistieke of C-3I installaties (tijdelijk) buiten werking te stellen.

d. Terroristische groeperingen

1. Doelstelling:

Het op revolutionaire wijze nastreven van een verandering in het bestaande (demokratische) systeem dat in hun ogen onderdrukking van bevolkingsgroepen in eigen land en in de 3e Wereldlanden legitimeert.

Bij het nastreven van deze verandering is het systematisch gebruik van geweld tegen materieel en personen ondergeschikt aan het doel.

Doelgroepen zijn de Staat, het militair -industriële kompleks en hun prominente vertegenwoordigers.

2. Deelnemers:

In de Nederlandse situatie zijn geen groeperingen actief die het predikaat terroristisch zouden kunnen dragen. Weliswaar bestaat er in Nederland een autonome groepering die al jaren systematisch geweld gebruikt tegen vestigingen en dochterondernemingen van diverse multinationals en sinds kort ook tegen overheidsinstellingen, maar deze groepering beweegt zich momenteel nog in het moeilijk te definiëren grensgebied tussen politiek gewelddadig aktivisme en terrorisme.

Buitenlandse terroristische groeperingen die mogelijk de Nederlandse situatie zouden kunnen beïnvloeden en mogelijk steun ondervinden van bepaalde radikale bewegingen in Nederland zijn oa. de RAF, de ETA, de IRA/INLA/IPSO en radikale arabische/fundamentalistische terreurgroepen.

3. Aktievormen:

In het algemeen, dus niet direkt toepasbaar op de huidige situatie in Nederland:

- zorgvuldig geplande en uitgevoerde aanslagen tegen personen en materieel met gebruik van explosieven, (vuur)wapens en d.m.v. brandstichting.
- sabotage-aanslagen tegen doelobjecten met als doel zo veel mogelijk schade te veroorzaken.
- ontvoeringen van prominente autoriteiten.
- een en ander wordt vaak ondersteund door intimidatie- en chantagemethoden.

4. Beschouwing:

Terroristische groeperingen trachten d.m.v. aanslagen een zekere destabilisatie teweeg te brengen binnen het huidige staatsbestel cq economisch bestel. Bovendien tracht men door akties een zo groot mogelijke publiciteit te verkrijgen teneinde hun beweegredenen naar buiten bekend te stellen en te motiveren.

De door deze groeperingen gebruikte methoden van optreden duiden op een grondige voorbereiding. Deze voorbereiding kan slechts geschieden door uitgebreide verkenningen voorafgaand aan akties.

Terroristische bewegingen moeten in staat geacht worden om de krijgsmacht en hun hier te lande aanwezige bondgenoten in sterkere mate te belemmeren in hun taakuitvoering.

Door zorgvuldig gepland gebruik van de hen ter beschikking staande aktievormen kan men zelfs op langere termijn het dagelijks functioneren van de krijgsmacht cq die van de bondgenoten negatief beïnvloeden. Afhankelijk van de gekozen akties kan men bv. ernstige demoralisatie bij risicolopend krijgsmachtspersoneel teweegbrengen.

Overigens blijven statische krijgsmachtobjecten zowel als oefenende troepen een mogelijk doel voor terroristen i.v.m. de mogelijkheid om aldaar wapens en/of munitie te bemachtigen.

NB. Als laatste is vermeldenswaard dat wij bij gewelddadige en terroristische groeperingen niet uitsluitend gefixeerd blijven op links-extremistische groeperingen maar ook steeds meer aandacht dienen te besteden aan rechts-extremistische bewegingen. Voorbeelden hiervan in Nederland zijn oa. het Jongeren Front Nederland (JFN), het Aktionsfront Nationaler Sozialisten (ANS) en Vikingjeugd.

4. BESCHOUWING VAN ANTI-MILITARISTISCHE UITINGEN IN NEDERLAND

In algemene zin kan gesteld worden dat het anti-militarisme in Nederland aan draagkracht verliest. De groeperingen die momenteel actief zijn worden in steeds sterkere mate gedrag door "oude getrouwen". Nieuwe aanwas is er momenteel nauwelijks.

Dit wordt onder andere veroorzaakt door een mentaliteitsverandering bij de jeugd, die op een realistischer manier dan voorheen de huidige maatschappijproblemen te lijf gaat. Ook ontbreekt het momenteel aan aansprekende actie-items in een tijd dat vrijwel eenieder ervan overtuigd is dat de hoogte en de besteding van defensiebegrotingen heroverwogen moeten worden en dit op het politieke toneel ook inderdaad plaatsvindt.

Het voorgaande heeft er binnen de antimilitaristische aktiewereld toe geleid dat er krampachtig wordt gezocht naar mogelijkheden om tot een bundeling van krachten te komen teneinde te voorkomen dat anti-militarisme geïndividualiseert en dus voor het grote publiek onzichtbaar zal worden.

Door deze pogingen zijn een aantal kernen nog actief in Nederland. Deze nog actieve groepen zijn qua gewelddadigheid in te delen in de sfeer van de vreedzame en geweldloze groeperingen.

Losse individuen uit deze groepen opereren bij tijd en wijle in de sfeer van de gewelddadige groeperingen.

De in Nederland actieve groeperingen op dit moment zijn de volgende:

a. Het Antimilitaristisch Onderzoekskollegief (AMOK)

AMOK, met vestigingen in Utrecht, Groningen, Nijmegen en Amsterdam wil door middel van dokumentatie, analyse, discussie en lezingen bijdragen leveren aan de ontwikkeling van een georganiseerde, brede en effectieve anti-militaristische beweging in Nederland.

Hierbij stelt men de volgende terreinen centraal:

- oorlog en vrede
- repressie en inlichtingendiensten
- derde wereld en imperialisme
- wapenproductie en wapenhandel
- vrouwen en militarisme

Vijf maal per jaar geeft men het Anti-Militaristisch Tijdschrift uit.

AMOK, het bovenstaande geeft het al aan, is niet daadwerkelijk aan het kazernehek te vinden met acties tegen de krijgsmacht

Het is een onderzoeksgroep die haar informatie op een aantal manieren verkrijgt:

- het bestuderen van militaire vakbladen, dagbladen en andere informatiebronnen
- het opvragen van gegevens bij bibliotheken (ook militaire), bij voorlichtingsinstanties (ook defensie) en bij buitenlandse organisaties die zich met dezelfde onderwerpen bezighouden
- het tonen van specifieke belangstelling voor nieuwe wapensystemen tijdens open dagen
- het tonen van belangstelling voor interessante objecten
- het ontvangen van "gevoelig" materiaal van "bevriende" defensie-medewerkers (ook dienstplichtigen) en/of afdelingen militaire zaken van gemeenten.

-in het verleden werd ook nog materiaal ontvangen van antimilitaristische groepen die inbraken in defensie-objekten.

b. VAK-mobiel

VAK-mobiel voerde in eerste instantie alleen aktie tegen de kernbewapening via de oprichting van een Vredes Aktie Kamp(VAK) bij de vliegbasis Woensdrecht in de zomer van 1981. Na de ondertekening van het INF-akkoord in december van 1981 is men landelijk aktie gaan voeren en werd het oorspronkelijke aktiedoel uitgebreid tot het voeren van akties tegen het militarisme in het algemeen. Dit gebeurt door het op een open wijze aankondigen van voorgenomen akties met daarbij de plaats en de periode waar men aktief wil zijn. Door het open karakter van de VAK- mobiel akties is er theoretisch een laag drempel voor deelname aan deze akties door beginnende aktievoerders.

Door het gebruik van artikel 140 Wetboek van Strafrecht(lid maatschap van een organisatie met een krimineel oogmerk) is deze drempel voor startende aktievoerders welhaast onoverkomelijk geworden.

De meest getrouwe deelnemers aan de akties van VAK- mobiel voelen zich ten volle verantwoordelijk voor hun daden en laten zich bij ontdekking gewillig arresteren of geven zich desnoods zelf aan na hun daad gepleegd te hebben.

Hun akties richten zich voornamelijk op het vernielen van hekwerk, het kladden van leuzen, het onklaar maken van militaire voertuigen en, onder invloed van NAD-FM symphatianten in de groep het aangeven van alternatieven voor militaire terreinen. (bv. het planten van bloemen).

De aktie wordt vaak ondersteund door het verspreiden van pamfletten waarin hun beweegredenen zijn uiteengezet. De op publiciteit gerichte akties (o.a. ook de verklaringen die de rechtzaken bij veroordelingen ter tafel worden gebracht) krijgen echter minder belangstelling van de pers dan waarom men waarschijnlijk gehoopt had. De opzet van de groep is niet gericht op het zoeken naar geheime documenten.

Voordat men zich richt tegen een bepaald aspekt van de krijgsmacht (zoals bv de levering van militair materieel aan Turkije) zal men zich te voren (laten) informeren over het aktiedoel. (Hiervoor maakt men o.a. gebruik van de informatie die hierover zal zijn verzameld bij AMOK).

c. North Atlantic De-Fence Movement (NAD-FM)

Het NAD-FM voert akties vanuit een min of meer religieuze achtergrond. In eerste instantie gericht tegen de kernbepapening werd na het IMF-accoord (dec. '87) ook het oog gericht op andere aktiviteiten waarbij de krijgsmacht betrokken is. De akties van de groep richten zich vooral op de volgende gebieden:

- 1. de levering van militair materieel aan Turkije.
- 2. de armoede in de wereld tegenover de uitgaven voor Defensie
- 3. aandacht voor de verschrikkingen van kernbepapening.

De akties van de groep worden niet openlijk aangekondigd en kunnen qua invulling variëren van een ludleke aktie tot het beschadigen van kostbaar materieel.

De groepsleden voelen zich volledig verantwoordelijk voor hun daden en gaan arrestatie niet uit de weg, dit wordt soms zelfs gezocht.

De akties zijn niet gericht op het verkrijgen van geheime informatie. Men zal zich tevoren wel (laten) informeren over het aktiedoel.

d. GRAM/MARINEE/AAA

Bovengenoemde namen worden gebruikt door een aantal anti-militaristen uit de regio Amsterdam en Haarlem.

GRAM (Groep Amsterdamse Anti-Militaristen) is een onderzoek groep die overgebleven is uit het samenwerkingsverband "Is het oorlog op het IJ" die in 1985 akties voerde tegen het bezoek van NAVO-marineschepen aan Amsterdam. De namen AAA (Amsterdamse Antimilitaristische Axie) en MARINEE worden gebruikt bij akties vanuit de groep. Het doel van de drie groepen is om informatie in te winnen, te publiceren en akties te voeren tegen de activiteiten van de NAVO in hun gebied en speciaal tegen het bezoek van NAVO-marineschepen aan Amsterdam (hoewel ook op kleinschalige wijze aktie is gevoerd bij bezoek van een NAVO-schip aan o.a. Rotterdam en Antwerpen). Ook hebben in dit kader activiteiten op de luchthaven Schiphol en de 2-jaarlijkse oefeningen Wintex/Cimex en Reforger in dit gebied hun belangstelling.

Zij voeren zowel open aangekondigde als heimelijke akties waarbij de kans dat men op zoek is naar geheime documenten aanwezig is.

Vanuit de Haarlemse groep is in het verleden belangstelling getoond voor Ascon masten. In hoeverre men er wat mee van plan is is onduidelijk gebleven.

e. Vereniging Dienstweigeraars. (VD)

De VD heeft in haar doelstelling vermeld staan dat zij zich ten doel stelt het militarisme te bestrijden door actief deel te nemen in de anti-militaristische beweging. Men houdt zich echter slechts in de praktijk bezig met de belangenbehartiging van dienstweigeraars. De vereniging geeft 2-maandelijk het blad "VEE-DEE" uit.

f. Is het hier oorlog (IHHO)

IHHO is een landelijk bekende aktiegroep van een min of meer vaste samenstelling die akteert rondom de jaarlijkse Vierdaagse van Nijmegen. Vaak loopt een gedeelte van de groep in de officiële Vierdaagse terwijl een ander deel een zog. alternatieve Vierdaagse loopt die voert langs militaire objecten. De akties van de groep zijn in principe vreedzaam en worden weer beëindigd na afloop van de Vierdaagse.

5. KONKLUSIES

In het algemeen blijft het anti-militarisme in Nederland beperkt tot activiteiten van vreedzame - en geweldloze groeperingen. Hierbij moet gedacht worden aan ludieke akties, lichte vernielingen, knippen van omheiningen en kladakties. In een enkel geval zal een gewelddadiger aktie plaats kunnen vinden. Deze gewelddadige akties zijn echter niet gestut, gereed en steunen op de motivatie en durf van slechts enkele individuen.

Terroristische aktiegroepen die zich direkt richten tegen de Nederlandse krijgsmacht komen in Nederland niet voor.

Voor wat de aanhang van de verschillende groepen betreft kan gezegd worden dat na een aanvankelijke hausse in het begin van de jaren tachtig er nu sprake is van een gestage structurele daling. De afwezigheid van aansprekende actie-items speelt hierbij een voornamelijk rol. Ook de repressieve opstelling van de overheid tegen anti-militaristen (o.a. de gebruik van art. 140 WvS) heeft zijn tol geëist binnen het aktivisme.

Gesteld kan worden dat zolang anti-militaristische groepen in Nederland niet tot onderlinge overeenstemming kunnen komen over de aard en de richting van het uit te voeren actieprogramma en zolang er geen gemeenschappelijke ideologische basis bestaat van waaruit de sympathie van grotere bevolkingsgroepen kan worden gewonnen het anti-militarisme gedoemd is een bezigheid te blijven voor enige tientallen direkt betrokkenen.

Alhoewel het anti-militarisme in Nederland nog altijd een zekere voedingsbodem heeft kan tot slot gesteld worden dat de dreiging die uitgaat van de activiteiten van anti-militaristische groeperingen voor het funktioneren van de krijgsmacht van marginaal belang is.